MBI-1601100101020402 Seat No. ________

B. A. (Sem. II) (CBCS) (W.E.F.-2016) Examination

March / April - 2018

Sanskrit : Core

(Panchtantra – Mitrabhed)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

સૂચના/Instruction :

જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.

Figures to the right indicate marks.

૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો : ૮

1 (A) Translate any **two** of the following paragraphs : 8

(१) कश्चिद् गोमायुर्नाम शृगालः क्षुत्क्षामकण्ठः इतस्ततः परिभ्रमन् वने सैन्यद्वयसंग्राम भूमिमपश्यत् । तस्यां च दुन्दुभेः पतितस्य वायुवशाद्वल्लीशाखाग्रैर्हन्यमानस्य शब्दमशृणोत् । अथ क्षुभितहृदयश्चिन्त–यामास 'अहो, विनष्टोऽस्मि । तद्यावन्नास्य प्रोच्चरितशब्दस्य दृष्टि गोचरे गच्छामि, तावदन्यतो व्रजामि । अथवा नैतद्युज्यते सहसैव ।

(२) अस्ति कस्यचिन्महीपतेः कस्मिंश्चितस्थाने मनोरमं शयनस्थानम् । तत्र शुक्लतरपटयुगमध्यसंस्थिता मन्दविसर्पिणी नाम श्वेता यूका प्रतिवसति स्म । सा च तस्य महीपते रक्तमास्वादयन्ती सुखेन कालं नयमाना तिष्ठति । अन्येद्युश्च तत्र शयने क्वचिद् भ्राम्यन्नग्निमुखो नाम मत्कुणः समायातः । अथ तं दृष्टवा सा विषण्णवदना प्रोवाच – 'भो अग्निमुख, कुतस्त्वमत्रानुचितस्थाने समायातः । तद्यावन्न कश्चित्पश्यति, तावच्छीघ्रं गम्यताम्' इति ।

(३) अस्ति कस्मिंश्चित्प्रदेशे महान्यग्रोधपादप । तत्र वायसदम्पती प्रतिवसतः स्म । अथ तयोः प्रसवकाले वृक्षविवरान्निषक्रम्य कृष्णसर्पः सदैव तदपत्यानि भक्षयति । ततस्तौ निर्वेदादन्यवृक्षमूलनिवासिनं प्रियसुहृदं शृगालं गत्वोचतुः – 'भद्र, किमेवंविधे सञ्जात आवयोः कर्तव्यं भवति । एवं तावद् दुष्टात्मा कृष्णसर्पो वृक्षविवरान्निर्गत्यावयोर्बालकान् भक्षयति । तत्कथ्यतां तद्रक्षार्यं कश्चिदुपायः ।

(४) कस्मिंश्चिद्वनप्रदेशे चण्डरवो नाम शृगालः प्रतिवसति स्म । स कदाचित्क्षुधाविष्टो जिह्वालौल्यान्नगरान्तरे प्रविष्टः । अथ तं नगरवासिनः सारमेया अवलोक्य सर्वतः शब्दायमानाः परिधाव्य तीक्ष्णदंष्ट्राग्रैर्भक्षितु–मारवधाः । सोऽपि तैर्भक्ष्यमाणः प्राणभयात्प्रत्या सन्नरजकगृहं प्रविष्टः । तत्र च नीलीरसपरिपूर्णं महाभाण्डं सज्जीकृतमासीत् । तत्त सारमेयैराक्रान्तो भाण्डमध्ये पतितः । अथ यावन्निष्क्रान्त स्तावन्नीलीवर्णः सञ्जातः ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** સસંદર્ભ સમજાવો : ૬

(B) Explain with reference to the context any **two** of the following : **6**

(१) अतो न शब्दमात्राद् भेतव्यम् ।

(२) राजा मित्रं केन दृष्टं श्रुतं वा ।

(३) भूमिर्मित्रं हिरण्यं च विग्रहस्य फलत्रयम् ।

(४) स्वभावो नोपदेशेन शक्यते कर्तुमन्यथा ।

૨ પંડિત વિષ્ણુશર્માના જીવન, સમય અને કવન વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. **૧૪**

2 Write a detailed note on 'पंडित विष्णुशर्मा''s life, time and literary works. **14**

અથવા/OR

૨ પ્રાણીકથાનાં ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિશે સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. **૧૪**

2 Write a critical note on the origin and development of the fable-literature. **14**

૩ પ્રાચીન ભારતીય સાહિત્યમાં પ્રાણીકથાની ઉપાદેયતા જણાવો. **૧૪**

3 Necessity of fables in an ancient Indian literature. **14**

અથવા/OR

૩ પંચતંત્રનું સાહિત્યકૃતિ તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. **૧૪**

3 Evaluate literary form of 'पंचतंत्र'. **14**

૪ मदोत्कटसिंहની કથા અને તેનો બોધ નિરૂપો. **૧૪**

4 Describe story of मदोत्कटसिंह and its preach. **14**

અથવા/OR

૪ સિંહ અને સસલાની કથા અને તેનો બોધ વર્ણવો. **૧૪**

4 Describe story of सिंह–शशक and its preach. **14**

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** પર ટૂંકનોંધ લખો : **૧૪**

5 Write a short notes on any **two** of following : **14**

(૧) दन्तिल–गोरम्भयोः कथा ।

(૨) बक–कर्कटयोः कथा ।

(૩) पंचतंत्र – शैली ।

(૪) पंचतंत्रનો રચનાકાળ

(4) Date of पंचतंत्र.